

**Állatorvostudományi
Egyetem**

Munkahelyi Állatjóléti Bizottság (MÁB) **2023. évi oktatási anyaga**

Összeállította:

dr. habil Fodor Kinga PhD., MÁB Elnök

Ellenőrizték:

dr. Bersényi András PhD, dr. Dunay Miklós PhD, dr. habil Jerzsele Ákos PhD,
dr. Jurkovich Viktor PhD, dr. Korsós Gabriella, dr. Szilasi Anna PhD,

Az állatkísérletek hazai jogszabályi háttere

1998. évi XXVIII. Törvény az állatok védelméről és kíméletéről

40/2013. (II. 14.) Korm. Rendelet az állatkísérletekről

Az Állatorvostudományi Egyetem Munkahelyi Állatjólét Bizottságának (MÁB) tagjai:

ELNÖK: dr. habil Fodor Kinga PhD., tanszékvezető egyetemi docens

TITKÁR: dr. Bersényi András PhD., egyetemi adjunktus

TAGOK: dr. habil Dunay Miklós Pál PhD., egyetemi docens

dr. habil Jerzsele Ákos PhD., kutatási és tudományos
rektorhelyettes, tanszékvezető egyetemi docens

dr. habil Jurkovich Viktor PhD., tudományos főmunkatárs

dr. Korsós Gabriella, tudományos segédmunkatárs

dr. Szilasi Anna, egyetemi adjunktus

Mely esetekben kell etikai engedélyt (projektengedély kérelmet) kérni élő állaton elvégezni kívánt vizsgálat esetén?

- Ha állatkísérletnek minősülő tevékenységet végeznek vele, vagy kísérleti célra tartják, tenyésztik, szaporítják
- Ha szerveik vagy szöveteik kifejezetten tudományos vagy oktatási célból történő felhasználási, tenyésztési célból tartják
- Ha az állat élő gerinces, beleértve az önállóan táplálkozó lárvaállapotúakat, valamint rendes fejlődésük utolsó harmadában az emlősállatok magzatait
- Emlősállatok rendes fejlődésének utolsó harmada előtti magzataik esetében, ha olyan beavatkozás éri őket, amely eredményeképpen élete későbbi szakaszaiban valószínűsíthetően fájdalomban, szenvedésben, kínban vagy maradandó egészségkárosodásban lehet része.
- Ha az állat nem gerinces, de élő lábasfejű

Mely esetekben **NEM** kell etikai engedélyt (projektengedély kérelmet) kérni élő állaton elvégezni kívánt vizsgálat esetén?

- Ha az állat nem gerinces (kivéve a lábasfejűeket) – de az Állatvédelmi Törvényben megfogalmazottak rájuk is érvényesek!
- Ha a vizsgálat nem kísérleti jellegű mezőgazdasági-, vagy klinikai állatorvosi vizsgálat
- Ha a vizsgálat állatgyógyászati készítmény forgalomba hozatalának engedélyezéséhez szükséges állatorvosi klinikai vizsgálat
- Az állatok azonosítására irányuló tevékenységre, valamint elismert állattartási gyakorlatra
- A helyes állatorvosi gyakorlat szerint kivitelezett tűszúrás által okozottal azonos vagy annál magasabb szintű fájdalmat, szenvedést, félelmet vagy maradandó egészségkárosodást valószínűsíthetően **NEM** okozó beavatkozás esetében
- Elhullott állatokon történő vizsgálatokra (pl. boncolásra beszállított állatok)

Mikor kell további engedélyeket kérni az etikai (projektengedélyen) kívül állat felhasználása esetén?

- Ha az állat veszélyesnek minősül
(részletek, és lista a veszélyesnek minősülő állatoktól itt található: [85/2015. \(XII. 17.\) FM rendelet](#) a veszélyes állatfajokról és egyedeik tartásának szabályairól)
- Ha az állat védett
(részletek, és lista a természetvédelmi oltalom alatt álló állatoktól itt található):
  - [348/2006. \(XII. 23.\) Korm. Rendelet](#) a védett állatfajok védelmére, tartására, hasznosítására és bemutatására vonatkozó részletes szabályokról
  - [13/2001. \(V. 9.\) KöM rendelet](#) a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről
- Ha az állat ún. CITES listás
(részletek, és lista a természetvédelmi oltalom alatt álló állatoktól itt található: <https://www.cites.hu/hu>)

Az ÁLLATKÍSÉRLET definíciója

Állat kísérleti, oktatási vagy egyéb tudományos célból való - akár ismert, akár ismeretlen kimenetelű, akár invazív, akár nem invazív - felhasználása, amely az állatnak a helyes állatorvosi gyakorlat szerint kivitelezett tűszúrás által okozottal egyenértékű vagy annál magasabb szintű fájdalmat, szenvedést, kínt vagy **maradandó károsodást okozhat**, beleértve bármely olyan tevékenységet, amely állat születését - beleértve a kikelést - eredményezi ilyen körülmények közé, valamint az ilyen állapotot eredményező **géntechnológiailag módosított fajtavonalak létrehozását és fenntartását**; az állat ilyen felhasználása akkor is kísérletnek minősül, ha a fájdalom, szenvedés, kín vagy maradandó károsodás kiküszöbölése céljából érzéstelenítést, fájdalomcsillapítást vagy egyéb módszert sikeresen alkalmaznak; nem minősül állatkísérletnek a nem kísérleti jellegű, mezőgazdasági vagy állatorvosi tevékenység, illetve az állatok leölésének vagy megjelölésének a természettudományok által elfogadott korszerű, kevésbé fájdalmasnak tartott módszereinek alkalmazása, valamint az állatnak kizárólag a szervei vagy szövetei felhasználása céljából történő leölése;

Állatkísérletek engedélyeztetési folyamata

1. A projektengedély kérelem, és a hozzá kapcsolódó dokumentumok elkészítése (a kitöltendő dokumentumok letölthetők az intranetről, vagy kérésre a MÁB elküldi)
2. Az elkészített, kitöltött dokumentumok megküldése a MÁB-nak
3. A MÁB elbírálja, kiegészíti/módosítási javaslatokkal látja el, majd elküldi az illetékes Kormányhivatalnak
4. A Kormányhivatal megküldi véleményezésre az Állatkísérleti Tudományos Etikai Tanácsnak (ÁTET).
5. A Kormányhivatal az ÁTET véleménye alapján az engedélyt megadja, vagy hiánypótlást kér, vagy elutasítja

Az engedélyeztetés átfutási ideje átlagosan 3 hónap, de lehet akár fél év is!

Mely esetekben kell (és mely esetekben nem) az ÁTE MÁB-nak az engedélykérelmet benyújtani?

- **Az Állatorvostudományi Egyetem regisztrált állattartási helyein elvégezni kívánt, állatkísérletnek minősülő tevékenység(ek) tervezett végzése esetében**
- A nem az Állatorvostudományi Egyetem regisztrált állattartási helyein elvégezni kívánt kísérletek engedélyeztetése **NEM az ÁTE MÁB-ján** keresztül történik, akkor sem, ha egyetemi dolgozó részt vesz benne
- Az Állatorvostudományi Egyetem regisztrált állattartási helyein elvégezni kívánt állatkísérletekre akkor is az ÁTE MÁB-jához kell az engedélyt elsődlegesen benyújtani, ha a kísérletben részt vevő személyek nem egyetemi dolgozók
- **Már elvégzett állatkísérletre utólag engedély nem kérhető és adható**

Az állatkísérlet definíciójának értelmezése a gyakorlatban: mi számít tehát állatkísérletnek?

Élő állat bevonásával elvégzett **minden** olyan vizsgálat (oktatási, bemutatási is!), amely minimum a helyes állatorvosi gyakorlat szerint kivitelezett tűszúrás által okozott fájdalommal egyenértékű, vagy ahhoz hasonló kellemetlenséggel jár az állat számára

- Ha nincs tűszúrás, de egyéb, a jóllétre negatív hatással járó beavatkozás, tartásmód stb. éri az állatot, az is állatkísérletnek minősül! (Pl. táplálékmegvonás, zavaró külső ingerek alkalmazása, mozgáskorlátozás)
- Ha a beavatkozás az állatorvosi kezelés részét képezi, és nem kifejezetten egy kutatási cél érdekében történik, az természetesen nem állatkísérlet, ha azonban az állatorvosi kezelés **MELLETT** még történik valamilyen plusz beavatkozás oktatási, kutatás stb. célból, amely nem képezné a kezelés részét, akkor már állatkísérletnek minősül.
- Ha az állatorvosi kezelés során levett minta kerül a diagnosztikai cél mellett kutatási célra is felhasználva, a tulajdonossal beleegyező nyilatkozatot javasolt aláírni (ld. ÁTE Etikai Kódex utolsó 2 oldala)

Milyen állat használható fel (állatkísérleti engedély birtokában) állatkísérletre?

NAGYON FONTOS TUDNI!

Egér, patkány, tengerimalac, nyúl, szíriai aranyhörcsög, kínai törpehörcsög, mongol futóegér, kutya, macska, a nem emberszabású főemlős állatok összes faja, dél-afrikai karmosbéka, nyugati karmosbéka, gyepi béka, északi leopárdbéka, zebradánió

CSAK akkor használható állatkísérletre, ha kimondottan kísérleti célra tenyésztették, és az állatvédelmi hatóság által regisztrált tenyészetből származnak.

Milyen állat használható fel (állatkísérleti engedély birtokában) kísérletre

- **Kedvtelésből tartott** állat, ha a tulajdonosa ismert, írásbeli beleegyezését adja, és a kísérlet súlyossági besorolása enyhe
- **Kóbor állat csak akkor**, ha kifejezetten ilyen „életmódot” élő állat felhasználásával végezhető el a vizsgálat, és/vagy jelentős közegészségügyi veszély elhárítása a vizsgálat célja
- **Természetvédelmi oltalom alatt álló** csak akkor, ha kifejezetten az adott faj megmentése érdekében történik a vizsgálat, más fajon nem elvégezhető, súlyos környezeti vagy közegészségügyi veszély áll fenn, és a természetvédelmi hatóság külön engedélyt ad rá
- **Vadon élő** állat csak akkor, ha más fajon a vizsgálat nem végezhető el – a befogásnak tartásnak külön követelményei vannak
- **Gazdasági haszonállat** csak akkor, ha folyamatos állategészségügyi ellenőrzés alatt álló helyről származik (kivéve a nyúl)

3R szabály

Replacement (helyettesítés)

ha a vizsgálat kivitelezhető élő állat bevonása nélkül, akkor azt kell választani (pl. szöveten, műállaton, vagy bemutatható digitálisan)

Reduction (csökkentés)

a lehető legkevesebb, de a kísérlet eredményességéhez még elegendő számú egyed szabad csak kísérletbe vonni

egy kísérletből a lehető legtöbb eredményt levonni

Refinement (tökéletesítés)

a lehető legkevesebb fájdalom, szenvedés, károsodás érheti az állatot a vizsgálatok során, és ha szükséges, alkalmazni kell a humánus végpontot. Az lehető legalacsonyabb rendű állaton kell elvégezni egy állatkísérletet

humánus végpont jelentése: ha van már értékelhető eredmény, de az állat szenved, akkor az életét kíméletes, és megengedett módon ki kell oltani

A MÁB ELÉRHETŐSÉGEI

Információk kérése, konzultáció tervezett állatkísérletekkel kapcsolatban:

fodor.kinga@univet.hu; 8668-as mellék, +36 20 531 4409

Az elkészített projektengedély és csatolt dokumentumainak megküldése:

fodor.kinga@univet.hu

FELASA bizonyítványok, MÁB Tanúsítványok számával, vagy meglévő, érvényes engedélyekkel kapcsolatos információk kérése:

senyi.krisztina@univet.hu

**EREDMÉNYES MUNKÁT,
ÁLLATKÍMÉLŐ VIZSGÁLATOKAT ÉS
SZÉP NAPOT KÍVÁN AZ ÁTE MINDEN
MUNKATÁRSÁNAK:**

AZ ÁTE MÁB 😊